Oostwijk 5
5406 XT Uden

Postbus 511
5400 AM Uden

0413 33 68 00
info@dlvadvies.nl

www.dlvadvies.nl

ADVIESRAPPORT SPUITZONERING

Datum
7-5-2026

Versie 4

Inhoudsopgave

1. Inleiding 3
1.1. Aanleiding voor het onderzoek 3
1.2. Doel van het adviesrapport 3
1.3. Jurisprudentie 3
1.4. Planologische kaders en juridische procedure 3
1.5. Richtafstand 3
1.6. Reeële en representatieve invulling 4

2. Planologische beschrijving 5
2.1. Planvoornemen 5
2.2. Omgevingsplan 5

3. Identificatie gevoelige functies en/of gebouwen 7
3.1. Woonfunctie inclusief of exclusief tuin 7
3.2. Vergunningsvrije bouwwerken 7

4. Omgeving van de planlocatie 7
4.1. Basisregistratie gewaspercelen 7
4.2. Representatieve invulling van de agrarische functie 8

5. Meest gebruikte gewasbeschermingsmiddelen 8

6. Besluit activiteiten leefomgeving 12
6.1. Driftreducerende techniek en driftbeperking 12

7. Watergangen 14
7.1. Besluit activiteiten leefomgeving – teeltvrije zone 14
7.2. Hoogheemraadschap van Rijnland 15
7.3. Grondwaterbescherming 15
7.4. Atlas bestrijdingsmiddelen 16

8. Afschermende maatregelen 19
8.1. Algemeen 19
8.2. Driftreductie met een windhaag 19
8.3. Algemene eisen aan haagbeplanting 19
8.4. Vormgeving haag planlocatie Paradijsweg tussen 5 en 7 20

9. Conclusie 23

Bijlagen 24
Bijlage 1. Situatietekening op schaal 25

1. Inleiding

1.1. Aanleiding voor het onderzoek

Voorliggend adviesrapport is opgesteld naar aanleiding van een adviesvraag van de heer Fransen, hierna initiatiefnemer. Initiatiefnemer wil de locatie Paradijsweg tussen 5 en 7 gedeeltelijk herontwikkelen van een agrarische locatie naar een woonlocatie. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de Ruimte-voor-ruimteregeling.

De gemeente Nieuwkoop wil meewerken aan dit inititiatief als er sprake is van ETFAL. Een belangrijk onderdeel daarvan is het borgen van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat in en rondom de beoogde woonfunctie. Het voorzorgsbeginsel vraagt dan ook om een studie en beoordeling van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op percelen rondom de planlocatie.

1.2. Doel van het adviesrapport

Dit adviesrapport heeft als doel inzicht te geven in de haalbaarheid van het aanhouden van een voorzorgsafstand van 50 meter tot percelen waar mogelijk gewasbeschermingsmiddelen worden gebruikt. Indien deze afstand haalbaar blijkt, wordt onderzocht op welke wijze deze afstand zorgvuldig en juridisch houdbaar kan worden geborgd. Indien het op bepaalde locaties niet mogelijk is om de afstand van 50 meter te realiseren, richt het onderzoek zich op het in kaart brengen van alternatieve maatregelen en gebruiksbeperkingen waarmee een aanvaardbaar woon- en leefklimaat kan worden gewaarborgd.

1.3. Jurisprudentie

Dit rapport is opgesteld met inachtneming van de meest recente jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (stand van zaken: oktober 2025). De relevante jurisprudentie kenmerkt zich door een sterk casuïstisch karakter. In de voorgestelde maatregelen is daarom uitsluitend gebruikgemaakt van oplossingen die in vergelijkbare situaties juridisch stand hebben gehouden.

Op basis hiervan kan de initiatiefnemer een maatregelenpakket ontwerpen dat recht doet aan de belangen van zowel de ontwikkelende partij als de omliggende agrarische ondernemers. Twee uitgangspunten staan daarbij centraal:

- het realiseren van een goed woon- en leefklimaat ter plaatse van de beoogde woning;
- het voorkomen van belemmeringen voor de bedrijfsvoering van omliggende agrarische bedrijven en percelen.

1.4. Planologische kaders en juridische procedure

Voor het wijzigen van het omgevingsplan is een belangenafweging vereist met betrekking tot de evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Op grond van artikel 2.1 van de Omgevingswet dienen gezondheidsrisico's daarbij nadrukkelijk te worden meegewogen, onder meer in het kader van de beoordeling van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties (ETFAL).

1.5. Richtafstand

Een richtafstand die toeziet op een afstand van 50 meter tussen gevoelige objecten en agrarische bedrijvigheid waarbij gewasbeschermingsmiddelen kunnen worden gebruikt, of waar dit planologisch mogelijk is, wordt in het algemeen niet onredelijk geacht in de vaste jurisprudentielijn van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Dit neemt niet weg dat de Afdeling constateert dat het bevoegd gezag een kortere afstand in een bepaalde situatie voldoende toereikend kan achten om een aanvaardbaar woon- en leefklimaat te

garanderen. Een kleinere afstand kan aanvaardbaar zijn indien (bijvoorbeeld) driftreducerende maatregelen worden getroffen.

1.6. Reeële en representatieve invulling

Conform vaste jurisprudentie[1] wordt bij de beoordeling van de invloed van bedrijfsmatige activiteiten, inclusief het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, uitgegaan van een representatieve invulling van de maximale planologische mogelijkheden. Hierbij worden onwaarschijnlijke of ingrijpende wijzigingen in de bedrijfsvoering buiten beschouwing gelaten, terwijl zowel het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen als de aanwezigheid van gevoelige functies op maximale wijze wordt verondersteld.

Het onderzoek beperkt zich tot het professionele gebruik van gewasbeschermingsmiddelen binnen een agrarische bedrijfsvoering. Toepassingen door particulieren of professionele inzet buiten de landbouwsector, bijvoorbeeld in openbaar groen of hobbymatig agrarisch gebruik, zijn buiten beschouwing gelaten.[2]

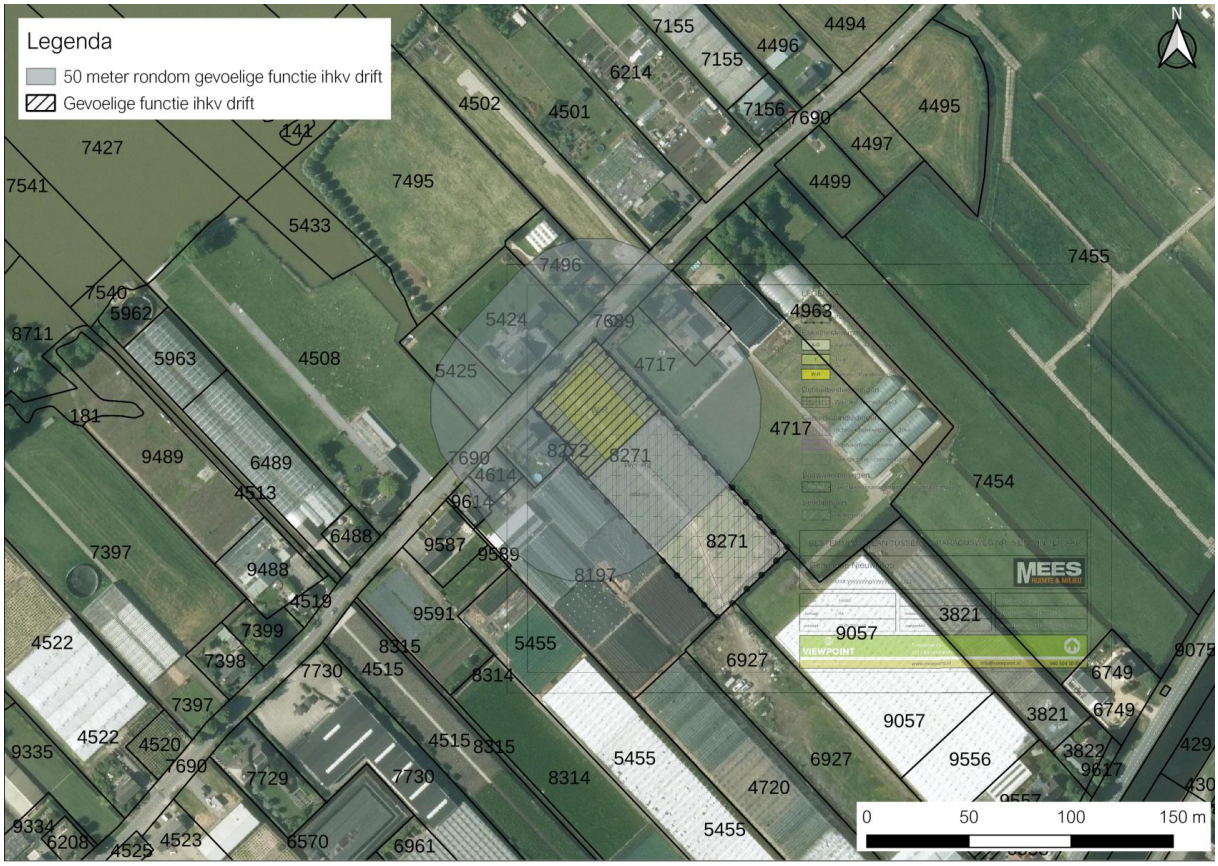
[1] ABRvS 30 maart 2016, ECLI:NL:RVS:2016:855 en ABRvS 14 oktober 2020, ECLI:NL:RVS:2020:2439, ov. 82.3
[2] AbRvS 6 november 2024, ECLI:NL:RVS:2024:4506

2. Planologische beschrijving

2.1. Planvoornemen

Het planvoornemen betreft de herontwikkeling van een agrarische locatie met gebruikmaking van de Ruimte-voor-ruimteregeling van de gemeente Nieuwkoop. Er wordt een woonfunctie gerealiseerd met een woning en tuin.

De planlocatie wordt in alle windrichtingen omringd door verschillende percelen met een agrarische functie en verscheidene woonfuncties. In onderstaande afbeelding is het planvoornemen uitgewerkt in een verbeelding met duiding tot waar de 50 meter zone strekt (gemeten vanaf de gevoelige functie, te weten de woning en bijbehorende tuin).

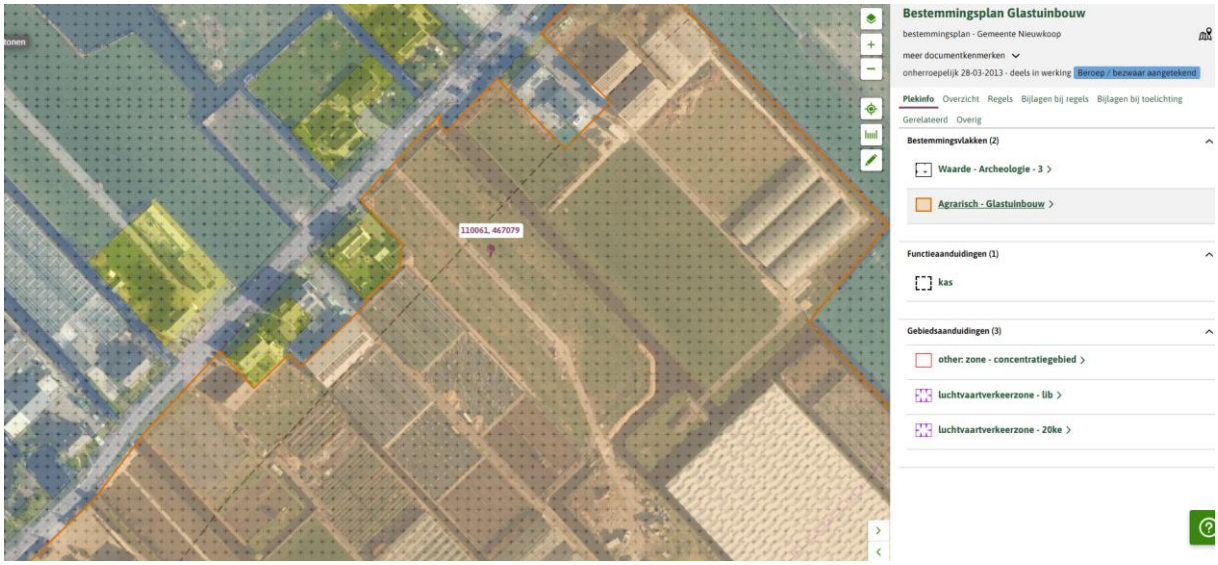

Afbeelding: beoogde functieverdeling met 50 meter-zone (bron: Mees Ruimte & Milieu)

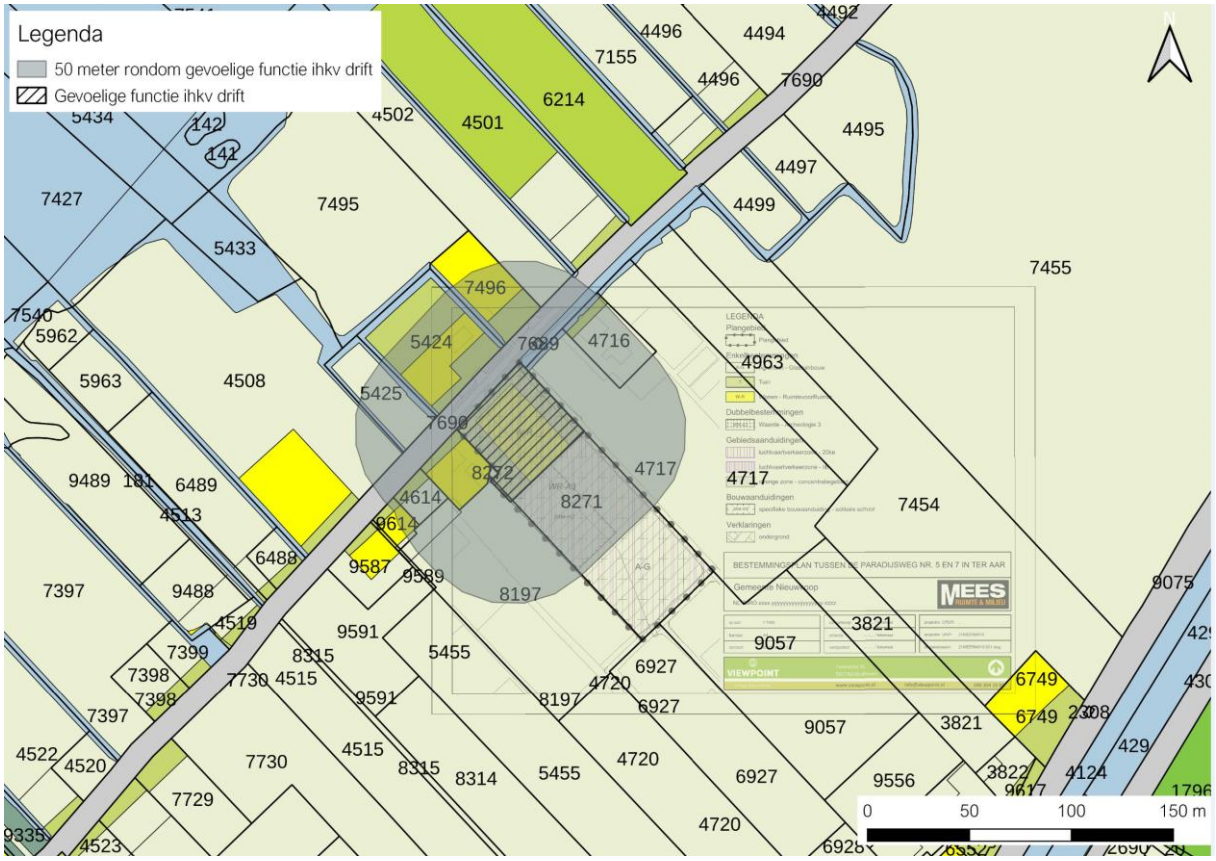
2.2. Omgevingsplan

Rondom de planlocatie, kadastraal bekend als gemeente Ter Aar, sectie A, nummer 8271, zijn verschillende percelen gelegen met een agrarische functie dan wel actief agrarisch gebruik. De omliggende percelen zijn in het omgevingsplan gemeente Nieuwkoop, onderdeel Bestemmingsplan Glastuinbouw (1e herziening) aangewezen als “Agrarisch – Glastuinbouw ’ middels een gebiedsfunctie. Met een functie ‘Agrarisch - Glastuinbouw’ is het planologisch toegestaan om teeltvormen te realiseren waarbij gewasbeschermingsmiddelen zijn toegestaan, zowel overdekt in kassen als in open teelt.

In de volgende afbeeldingen is een uitsnede van de geldende plankaart weergeven.

Afbeelding: uitsnede plankaart omgeving planperceel (bron: omgevingsloket)

Afbeelding: 50 meter in beeld rondom de planlocatie (bron: Mees Ruimte & Milieu)

3. Identificatie gevoelige functies en/of gebouwen

Op de planlocatie zijn verschillende voorzieningen beoogd die gekwalificeerd kunnen worden als ‘gevoelige functie’. Voor de beoordeling wat een gevoelige functie kan zijn, kan niet één-op-één worden aangesloten bij mileuregelgeving.[3]

3.1. Woonfunctie inclusief of exclusief tuin

Een woonfunctie is op het gehele functievlak als gevoelig aangemerkt.[4] Het belangrijkste criterium is of er binnen de functie of het gebouw langdurig mensen kunnen verblijven. In jurisprudentie is bepaald dat een functievlak ‘wonen’ in zijn geheel een gevoelige bestemming is.[5] Op grond van de jurisprudentie is een gevoelige functie/gevoelig gebouw niet alleen een woning, maar kennen ook tuinen deze verblijfsfunctie.[6] In het voorliggend plan is de nieuwe woonfunctie aan te merken als gevoelige functie. Binnen de bestaande planstructuur worden ‘tuinen’ bij de woningen apart als functie aangewezen. Daarom wordt de richtafstand beschouwd vanaf de grens van de tuinfunctie in het voorliggend plan.

3.2. Vergunningsvrije bouwwerken

Binnen een functievlak wonen is het mogelijk om, ook via de landelijke regels voor het vergunningsvrij bouwen, gevoelige functies te realiseren ten behoeve van het wonen, zoals een tuin, moestuin, atelier of mantelzorgwoning. Een onderliggende functie wonen laat verschillende indelingen van het buitenterrein en een verschillend gevoelig gebruik toe.
Het tijdelijk deel van het Omgevingsplan gemeente Nieuwkoop is nog niet aangepast op de nieuwe discretionaire bevoegdheden omtrent vergunningvrij bouwen die de Omgevingswet aan gemeentelijke overheden biedt. De voorheen landelijke regels die nu zijn opgenomen via de Bruidsschat, in artikelen 22.27 en 22.36 van het omgevingsplan gemeente Nieuwkoop, zijn vigerend. Dit heeft tot gevolg dat bij de beschouwing van de gevoeligheid, de mogelijkheid van vergunningsvrije bouwwerken op het hele functievlak ook beoordeeld dient te worden. Omdat de tuinfunctie rondom de woonfunctie is getekend, wordt de afstand niet kleiner of groter bij het vergunningsvrij bouwen.

4. Omgeving van de planlocatie

Voor het onderzoek naar de omgeving van de planlocatie is gekeken naar de invulling van de agrarische functies rondom de planlocatie. Daarbij wordt onderzocht hoe er in de laatste drie jaar invulling is gegeven aan de planologische mogelijkheden van de agrarische functie. Over een periode van drie jaar kan worden bekeken of er structureel of incidenteel sprake is van het verbouwen van gewassen. Het geeft een goed beeld van de invulling van de representativiteit van het gebruik van een perceel op het moment dat het onderzoek plaatsvindt. Als blijkt dat een perceel in de afgelopen drie jaar is ingezet als cultuurgrond en bijvoorbeeld niet als grasland, dan is het aannemelijk dat dit gebruik in de toekomst ook als zodanig wordt voortgezet.

4.1. Basisregistratie gewaspercelen

Bij het onderzoeken van de gegevens uit de Basisregistratie Gewaspercelen blijkt dat er verschillende vormen van grondgebruik binnen de 50 meter zone aanwezig zijn.

Percelen overzijde van de Paradijsweg (perceelnummers 4508, 5425, 5424, 7496)
Deze percelen betreffen hoofdzakelijk grondgebruik bij bestaande woonfuncties (geen kleur) of blijvend grasland (helder groen) ten behoeve van het hobbymatig houden van schapen. Deze

[3] o.a. ABRvS 13 maart 2019, ECLI:NL:RVS:2019:800
[4] o.a. ABRvS 2 augustus 2023 ECLI:NL:RVS:2023:2959 en recent voorlopige voorziening AbRvS 6 februari 2025 ECLI:NL:RVS:2025:400
[5] Recent ABRvS 17 april 2024, ECLI:NL:RVS:2024:1599, r.o. 10 en vovo ABRvS 6 februari 2025 ECLI:NL:RVS:2025:400
[6] o.a ABRvS 10 februari 2021, ECLI:NL:RVS:2021:276.

percelen zijn in ondergeschikt gebruik bij de bestaande woonfuncties. Het is niet aannemelijk dat deze percelen bedrijfsmatig ingezet zullen worden in de toekomst. De maximaal planologische mogelijkheden staan dit toe. In beginsel onderzoekt men de maximaal planologische mogelijkheden. Zou perceel 4508 (blijvend grasland) echter wel worden ingezet voor vollegronds tuinbouw bij een verkoop aan derden, dan is aanplant mogelijk. Wel geldt dat het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen wordt beperkt op het deel van het perceel dat zich binnen 50 meter van bestaande woonfuncties bevindt.
De uitvoering van de maximaal planologische mogelijkheden is door de reëele en representatieve invulling beperkt. Daarom kan gesteld worden dat de belangen van de grondeigenaren in redelijkheid niet geschaad worden met de beoogde woning op de planlocatie. Tevens kan worden gesteld dat er voor het woon- en leefklimaat de toepassing van gewasbeschermingsmiddelen vanaf dit perceel geen risico vormt.

Afbeelding: uitsnede Basisregistratie Gewaspercelen in 2024 liggende percelen rondom planlocatie(bron: PDOK)

4.2. Representatieve invulling van de agrarische functie

Paradijsweg 5

- Geen actief gebruik; planologische mogelijkheden voor vollegrondstuinbouw
- Afstand teeltgrens tot grens gevoelige functie: 7,5 meter.

Paradijsweg 7

- Actief gebruik vollegrondstuinbouw, in 2024 snijbloemen. Op het perceel is een rolkas aanwezig.
- Afstand teeltgrens tot grens gevoelige functie: 0 meter (op het kortste punt).

5. Meest gebruikte gewasbeschermingsmiddelen

Het onderzoek richt zich verder op de (mogelijke) toepassing van gewasbeschermingsmiddelen in drie

categorieën.

- Fungiciden (bestrijding schimmels)
- Insecticiden (bestrijding insecten)
- Herbiciden (onkruidbestrijding)

Aan de Paradijsweg 7 worden middelen in alle drie categorieën aangewend bij de teelt van sierbloemen. Hier is sprake van actief gebruik. Aan de Paradijsweg 5 wordt momenteel niet actief geteeld. Hier is binnen de maximale planologische mogelijkheden het gebruik van middelen in de drie categorieën wel toegestaan.

Het Ctgb biedt een database[7] waarin alle soorten gewasbeschermingsmiddelen zijn opgenomen, inclusief de wettelijke gebruiksvoorschriften.

Voor de aanwezige teelten in de omgeving zijn in alle drie de categorieën middelen toegestaan door het Ctgb. Omdat een uitputtende lijst niet mogelijk is voor alle vormen van teelt die planologisch zijn toegestaan, gaat dit adviesrapport met name in op de categorieën van middelen en de periode van het jaar dat deze ingezet worden. Het type middel en de teelt bepalen samen de spuitrichting. Onkruidbestrijding gebeurt neerwaarts, maar ziektebestrijding vaker op de plant/boom/vrucht zelf.

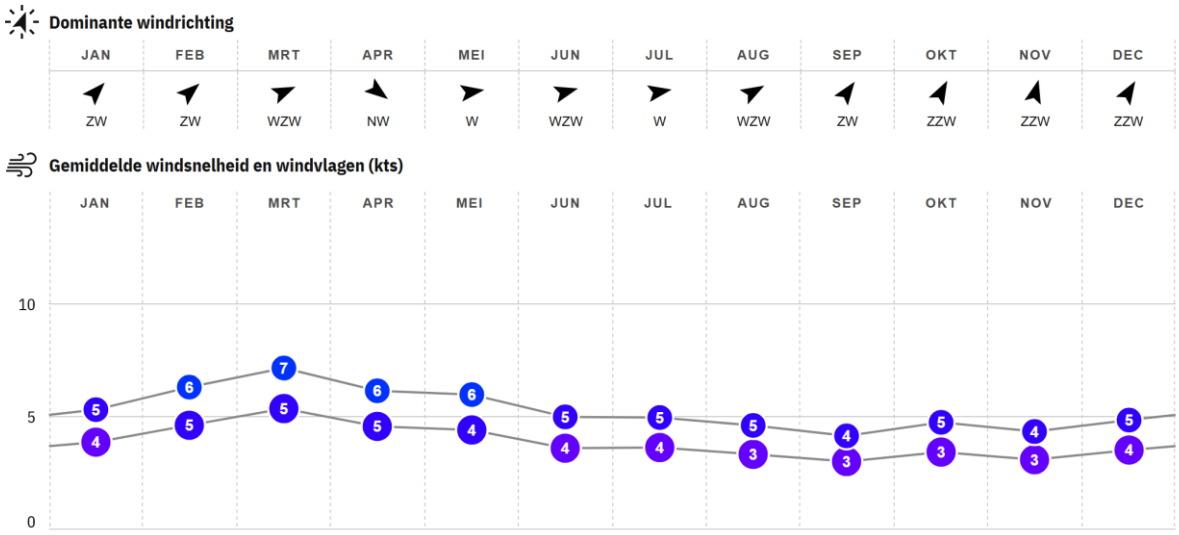
Het gezondheidsrisico bij drift van middelen wordt bepaald door de eigenschappen van het middel zelf (o.a. viscositeit) en de chemische samenstelling. In hoofdlijnen dragen de spuitdruk, spuitrichting en technische apparatuur sterk bij aan driftverspreiding. Dit zijn niet voor niets de elementen die in het Bal al geregeld zijn.

Naast de samenstelling van de middelen en de toepassing daarvan, kan de overheersende windrichting bijdragen aan de mate van verwaaiing. De windrichting is op zichzelf niet doorslaggevend in het bepalen van de effectiviteit van een drift reducerende maatregel. Het geeft echter wel een indicatie van de risico's op verwaaiing van drift. Er is ook een voorschrift in het Bal dat spuiten bij te hoge windsnelheden verbiedt.

Het dichtstbijzijnde weerstation bij Ter Aar is station Nieuwkoop van het KNMI. Onderstaande statistische gegevens geven zowel informatie over de dominante windrichting als de snelheid. Uitgaand van een intensievere bespuiting in voorjaars- en zomermaanden april – augustus, is de dominante windrichting in deze maanden west en west-zuidwesten wind.

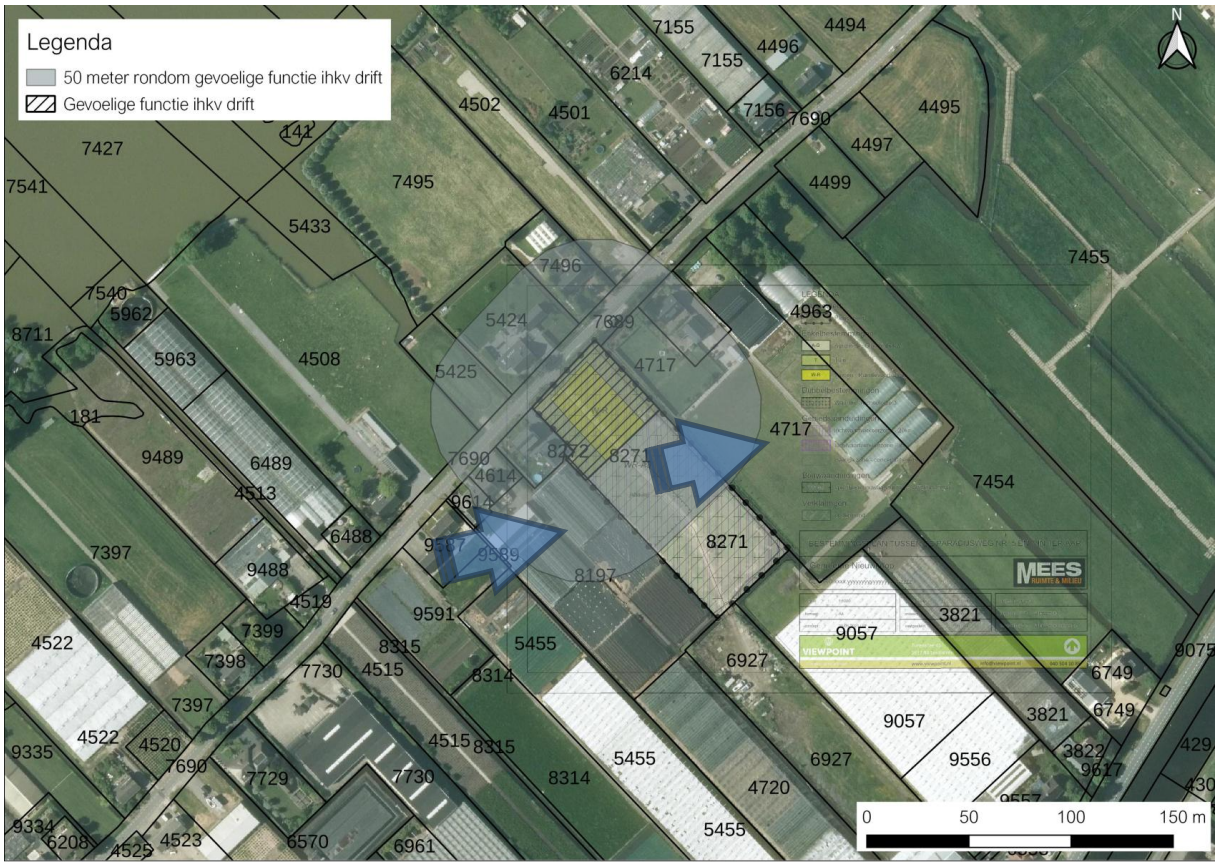
[7] http://www.ctgb.nl/toelatingen

Maandelijkse windsnelheidsstatistieken en windrichtingen voor Nieuwkoop

Dominante windrichting en windsnelheden voor station Nieuwkoop (bron: windfinder.com)

De invloed van de windrichting op de drift is moeilijk te kwantificeren met de wetenschappelijk bekende maatstaven. Objectief bekeken kan wel worden gesteld dat met een dominante westelijke windrichting, de wind een drift meeneemt langs de planlocatie. Dat zou een positief effect kunnen hebben op de mate van driftverspreiding van Paradijsweg 5. De mogelijke drift van de Paradijsweg 5 zal daarmee van de beoogde woonfunctie af waaien. De mogelijke drift van Paradijsweg 7 zal eerder richting de beoogde woonfunctie waaien. Hier zal met de maatregelen voor driftreductie dus rekening mee gehouden kunnen worden. Op onderstaand beeld zijn de windrichtingen zichtbaar. Rechtsbovenin is een noordpijl opgenomen.

Kaartbeeld planlocatie met windpijlen in blauw (bron: Mees Ruimte & Milieu, bewerking DLV Advies)

6. Besluit activiteiten leefomgeving

6.1. Driftreducerende techniek en driftbeperking

Voor de naastgelegen percelen Paradijsweg 5 en Paradijsweg 7 bevatten de maximale planologische mogelijkheden van de functie ‘Agrarisch - Glastuinbouw’ het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Het Bal heeft voorschriften over het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in de open lucht, bij verschillende teeltvormen. In artikel 3.208 is het aangewezen als milieubelastende activiteit. In artikel 4.723a e.v. worden inhoudelijke regels voorgeschreven. Op grond van artikel 4.723c dienen driftreducerende technieken toegepast te worden die ten minste 75% driftreductie geven ten opzichte van de voorgeschreven referentietechniek. Dit dient altijd in acht te worden genomen en te worden getest voor gebruik. Dit zijn voorschriften die indirect bescherming bieden voor de gezondheid van de omgeving, op welke afstand dan ook gelegen van het perceel met het beoogde gebruik. De te gebruiken spuittechniek moet minimaal 75% beter zijn dan de onderstaande referentietechniek. Voor een aantal gewassen is het mogelijk om te kiezen voor een smallere teeltvrije zone. Dit mag alleen in combinatie met een spuittechniek met ten minste 90% driftreductie. De verplichting voor het toepassen van een driftreducerende spuittechniek geldt voor het hele perceel, dus niet alleen bij het toepassen van gewasbeschermingsmiddelen langs de sloot.

Tabel 4.723c Referentietechnieken

Gewassen	Referentietechniek
Veldgewassen	– Traditionele veldspuit met neerwaarts spuitende doppen volgens BCPC-klassegrens fijn of midden of vergelijkbare spuitdoppen met eenzelfde druppelgroottespectrum – Spuitdoppen ten hoogste 50 cm boven het te bespuiten oppervlak – Afstand tussen de spuitdoppen op spuitboom 50 cm – Spuitdruk 3 bar – Rijsnelheid 6,5 km/u – Spuitvolume 300 l/ha

Afbeelding: uitsnede tabel bij artikel 4.723c BAL, referentietechnieken (bron: Besluit Activiteiten Leefomgeving, overheid.nl).

Fruit	– Munckhof dwarsstroomspuit met zijwaarts spuitende Albuz ATR lila spuitdoppen – Luchtondersteuning in lage stand in de kale boom situatie en vollucht luchtondersteuning in volbladsituatie – Spuitdruk 7 bar – Rijsnelheid 6,7 km/u – Spuitvolume 200 l/ha

Afbeelding: uitsnede tabel bij artikel 4.723c BAL, referentietechnieken (bron: Besluit Activiteiten Leefomgeving, overheid.nl).

In artikel 4.723e Bal is bepaald dat niet mag worden gespoten bij een windsnelheid groter dan 5 m/s, met uitzondering van teeltbedreigende situaties of bij inzet van een overkapte beddenspuit.

Concreet zijn er voorschriften in het Bal over:
- Spuitrichting (opwaarts, zijwaarts, neerwaarts)
- Spuittechniek (type spraymechanisme en spuitdop)
- Spuitdruk (druk waarmee spuitdop ingezet wordt)
- Spuitmoment (niet bij te hoge windsnelheden)

De regels voor het gebruik van bestrijdingsmiddelen zijn opgesteld met het oogmerk om het leven in het water te beschermen. Daarnaast zijn artikelen zoals 4.723c (driftreductie) en 4.723e (spuiten bij weinig wind) er ook om de gezondheid van mensen te beschermen.

Deze voorschriften hebben daarmee een beperkende werking op de wijze waarop gewasbeschermingsmiddelen gebruikt kunnen worden in de omgeving van de planlocatie.
Dat betekent dat de verschillende eisen gelden op grond van artikel 4.723c Bal, maar dat als ondergrens 75% driftreductie door middel van de juiste spuittechniek steeds verplicht is. Er worden aan Paradijsweg 7 zowel neerwaartse spuittechnieken toegepast als zijwaartse spuittechnieken.

Binnen de jurisprudentie zijn er gevallen waarin het toepassen van driftreducerende technieken in het oordeel van de Afdeling betrokken is als een van de omstandigheden waarbij een kleinere spuitzone is toegestaan.[8]

Er wordt in de nabijheid van de planlocatie vollegrondsteelt gepleegd. Hiervoor past men herbiciden, fungiciden en (mogelijk) insecticiden toe. Als gevolg hiervan worden mogelijk zijwaartse spuittechnieken, maar hoofdzakelijk neerwaartse spuittechnieken gebruikt. Het gebruik is onderhevig aan de voorschriften van het Bal. De voorschriften uit het Bal stellen dus beperkingen aan het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in de nabijheid van de gevoelige functie op de planlocatie.

[8] O.a. ABRvS 22 november 2023, ECLI:NL:RVS:2023:4331, r.o. 10.2.

7. Watergangen

7.1. Besluit activiteiten leefomgeving – teeltvrije zone

In artikel 4.723a van het Besluit Activiteiten Leefomgeving is voorgeschreven op welke wijze een teeltvrije zone gehanteerd moet worden bij het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen bij een oppervlaktewater. Teeltvrije zones zijn multifunctioneel. Het vermindert de drift en afspoeling van gewasbeschermingsmiddelen naar oppervlaktewater en het heeft vanaf een bepaalde breedte positieve effecten op de biodiversiteit en het landschapsbeheer. De breedte van de strook wordt gemeten tussen de insteek van het oppervlaktewater en het hart van de buitenste rij van de te telen gewassen. Op grond van de tabel bij artikel 4.723d is in het geval van bollenteelt/ akkerbouwgewassen een breedte van minimaal 1,5 meter vereist. De aanwezigheid van een watergang heeft een beperkende werking op de inzet van gewasbeschermingsmiddelen.

Teeltvrije zones zijn bufferstroken. Op de teeltvrije zone mag, behalve bij grasland, niet hetzelfde gewas als op de rest van het perceel staan. Er mogen wel andere gewassen staan die niet bespoten worden. De breedte van de teeltvrije zone is afhankelijk van het gewas, spuittechniek of andere maatregelen zoals vanggewassen of andere vormen van emissieschermen. Langs natuurlijke waterlopen moet altijd een teeltvrije zone van minimaal 500 cm worden aangehouden.

Tabel 4.723d Teeltvrije zone

Soort gewas	*Teeltvrije zone in cm*	*Aanvullende voorwaarden*
Aardappelen, uien, bloembollen en bloemknollen, aardbeien, asperges, prei, schorseneren, sla, wortelen en vaste planten	150 of meer	–
	100 of meer	Gebruik van een techniek met een driftreductie van ten minste 90% ten opzichte van een referentietechniek als bedoeld in tabel 4.723c
Boomkwekerijgewassen	150 of meer	Neerwaarts bespuiten
	100 of meer	Neerwaarts bespuiten Gebruik van een techniek met een driftreductie van ten minste 90% ten opzichte van een referentietechniek als bedoeld in tabel 4.723c
	500 of meer	Op- en zijwaarts bespuiten
Pit- en steenvruchten	450 of meer	–
	300 of meer	– Gebruik van een techniek met een driftreductie van ten minste 90% ten opzichte van een referentietechniek; of – gebruik van een biologische productiemethode
Overige gewassen	50 of meer	–

Afbeelding: uitsnede tabel bij artikel 4.723c BAL, referentietechnieken (bron: Besluit Activiteiten Leefomgeving, overheid.nl).

7.2. Hoogheemraadschap van Rijnland

Ter Aar ligt in het beheergebied van het Hoogheemraadschap van Rijnland. Op de legger van de Waterschapsverordening is de watergang tussen het planperceel en Paradijsweg 5 aangeduid als ‘smal oppervlaktewater’. Tussen de planlocatie en Paradijsweg 7 zijn geen watergangen aanwezig.

Afbeelding: uitsnede legger bij Waterschapsverordening de Rijnlandse Keur (bron: Hoogheemraadschap van Rijnland)

Binnen de kernzone en de aangewezen beschermingszone gelden voorschriften over het aanbrengen van verharding voor onder andere gesloten teeltvloer (het aanbrengen van verharding voor gesloten Pot Container Teelt). Er kan daarmee niet zonder meer een gewas aangebracht worden op de grens van de watergang. De beschermingszone is 1,5 meter breed vanaf de insteek van de watergang.

De eigenaar/gebruiker van het buurperceel zal in geval van het aanplanten van een teelt met gewasbescherming rekening moeten houden met deze sloot en de eisen die het Bal stelt aan het voorkomen van drift naar oppervlaktewater.

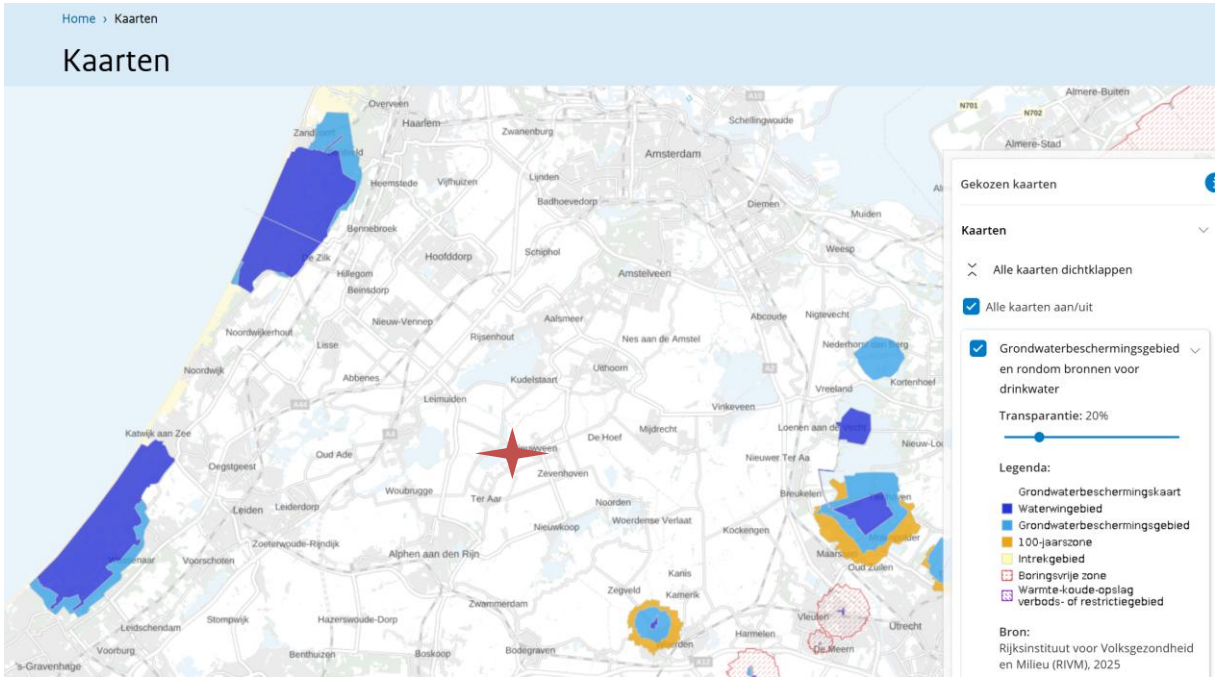
Het feit dat hier een sloot ligt, draagt bij aan de instandhouding van de vereiste afstand tussen het plangebied en de teeltgrond. Bovendien leveren ook de eisen aan driftreductie t.o.v. oppervlaktewater een bijdrage aan driftreductie naar het planperceel. Uit jurisprudentie is gebleken dat deze omstandigheden op zichzelf staand niet voldoende grond opleveren om aan te nemen dat er binnen 50 meter sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat. Het is echter wel meegenomen in het oordeel van de Afdeling als een van de omstandigheden waarbij een kleinere spuitzone redelijkerwijs kan worden toegestaan.[9]

7.3. Grondwaterbescherming

De locatie ligt niet in of op een korte afstand van een intrekgebied. Een intrekgebied is het gebied van waaruit regenwater of oppervlaktewater via de bodem kan intrekken (inzijgen) naar een grondwaterwinning, meestal een drinkwaterpompstation. Hier gelden strengere regels voor het

[9] O.a. ABRvS 22 november 2023, ECLI:NL:RVS:2023:4331, r.o. 10.2. en ABRvS 27 maart 2024, ECLI:NL:RVS:2024:1263

toepassen van gewasbeschermingsmiddelen. De ligging naast het intrekgebied kan een positief effect hebben op het risico voor de inhalatie van de nevel van gewasbeschermingsmiddelen. Als er minder gespoten wordt met middelen, dan is vermoedelijk het cumulatief effect ook minder sterk (los van de eigenschappen van specifieke middelen die gebruikt kunnen worden).

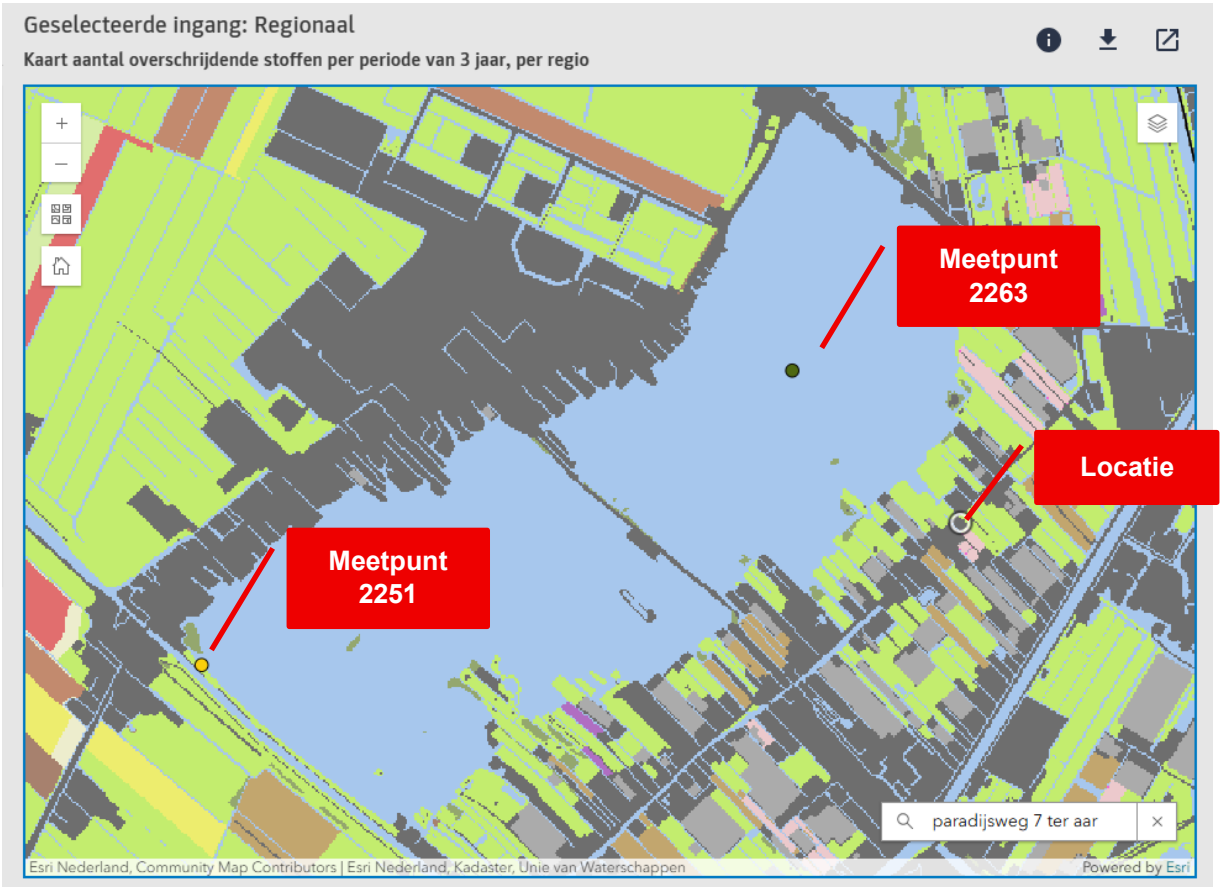
Afbeelding: uitsnede kaart grondwaterbeschermingsgebied (Atlas voor de fysieke leefomgeving)

7.4. Atlas bestrijdingsmiddelen

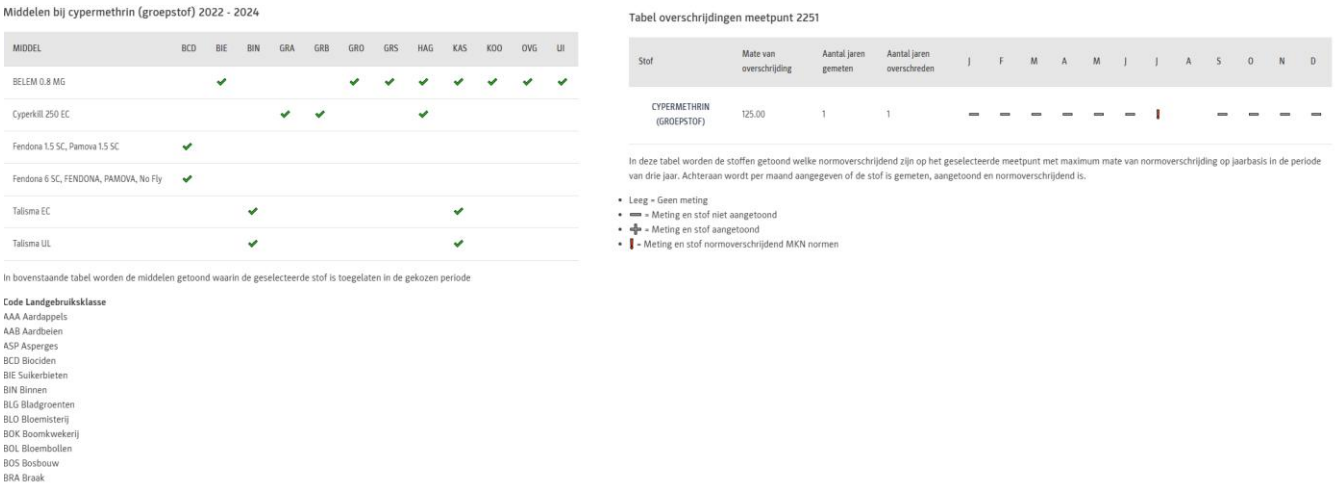
Volgens de Atlas bestrijdingsmiddelen in het oppervlaktewater is in de omgeving geen significante normoverschrijding aanwezig in het oppervlaktewater op stoffen die zijn toegestaan bij teelten zoals hier uitgevoerd/uit te voeren zijn. Dit is een indicatie van de mate waarin zorgvuldig met bestrijdingsmiddelen wordt omgegaan en, aangezien locatiespecifieke metingen reeds in jurisprudentie zijn afgewezen, niet op zichzelf doorslaggevend op de beoordeling van gezondheidsrisico's. Het betreft data uit recent wetenschappelijk onderzoek, uitgevoerd over een periode van drie jaar, met meetpunten door het hele land. Dat maakt de Atlas Bestrijdingsmiddelen één van de tools die kunnen worden ingezet om een risicoanalyse te maken.

De locatie ligt vlak bij een meetpunt van het onderzoek, de Noordeind en Geer Noordplas (meetpunt 2263). Op dit meetpunt zijn geen normoverschrijdingen gemeten. Aan de zuidzijde van de plas ligt ook een meetpunt (meetpunt 2251). Op dit meetpunt is eenmaal in deze drie jaar een normoverschrijding gemeten van een groepsstof: cypermethrin. Dit betekent dat cypermethrin de werkzame stof is bij een bepaald middel van een bepaalde producent, hetgeen leidt tot een andere merknaam. Dit is een toepassing voor grootschalige commerciële landbouwtoepassingen bij voedselgewassen en in consumentenproducten voor huishoudelijk gebruik. Het werkt als een snelwerkend neurotoxine bij insecten. Middelen met cypermethrin zijn niet toegelaten voor de vollegrondsteelt van bloemen, planten en bomen bij het Ctgb. Voor de toepassingen van middelen met cypermethrin kan de index via de website van de Bestrijdingsmiddelenatlas worden geraadpleegd.

Tussen het (licht) aangetroffen middel en de omliggende functiegebruik bij het planperceel lijkt derhalve geen relatie te bestaan.

Afbeelding: uitsnede Atlas Bestrijdingsmiddelen (bron: https://www.bestrijdingsmiddelenatlas.nl)

Afbeelding: uitsnede Atlas Bestrijdingsmiddelen (bron: https://www.bestrijdingsmiddelenatlas.nl)

Uit recente cijfers blijkt bovendien dat Nederlandse kwekers van potplanten het gebruik van de meest milieubelastende middelen in de periode van 2015 tot 2025 met 96% hebben teruggebracht. Bij snijbloemen gaat het om 88%.[10] Over de gehele sector is sprake van een vermindering in het gebruik van chemische gewasbeschermingsmiddelen met verschillende stoffen. Een transitie naar biologische teelt en alternatieve gewasbehandelingsmethoden staat in de sector hoog op de agenda.

[10] https://www.royalfloraholland.com/nieuws-2025/week-35/gewasbescherming-in-nederland-en-afrika-hoe-zit-dat-nu-eigenlijk

8. Afschermende maatregelen

8.1. Algemeen

In bepaalde gevallen kan met een deugdelijke motivatie van een richtafstand van 50 meter afgeweken worden, wanneer kan worden aangetoond dat onder de gegeven omstandigheden ook bij het hanteren van een kortere afstand een aanvaardbaar woon- en leefklimaat bij een gevoelige functie kan worden geboden.

Algemene voorwaarden die volgen uit de jurisprudentie zijn:

- concrete haagspecificaties in het besluit of omgevingsplan (bijv. dubbel, groenblijvend; minimale hoogte en breedte; aanplantdichtheid; locatie e.d.);
- borging van aanleg en onderhoud (planregelmatige verplichting);
- beperking van de gevoelige functie (bijv. beperking 'erf') .

Het aanbrengen van een groenblijvende windhaag, vaak in de vorm van een struweelhaag, is een voorkomend middel ter bevordering van de driftreductie. Er is dus een groot belang bij het aanbrengen van een vorm van afscherming in situaties waarin sprake is van een korte onderlinge afstand of zelfs aan elkaar grenzende gevoelige functies en gewaspercelen. De windhaag is een vorm van een emissiescherm.

8.2. Driftreductie met een windhaag

Een windhaag is erkend als driftreducerende techniek; een windhaag staat als zodanig op de 'lijst met indeling van spuittechnieken in DriftReducerende Techniek-klassen' (DRT-lijst)[11]. Dit geldt voor een windhaag voor de periode vanaf 1 mei met 90% bladdichtheid en tot 50% bladval van de windhaag. De DRT-classificatie is opgesteld op basis van het meetprotocol van de TCT. Op grond van dit protocol gelden de methode als toepasbaar op verschillende typen gewassen van fruit-, tot boom-, tot bollenteelt.

In combinatie met de (inmiddels) in het Bal voorgeschreven 75% driftreductie van een spuitmachine biedt een haag *aanvullende* driftreductie, zodat tot 94% driftreductie mogelijk is[12]. Het specifiek onderzoek van PRI uit 2015 heeft als algemene verwijzing geen doorslaggevende factor in de algemene beoordeling, blijkt uit de jurisprudentie.[13] Dit betekent echter niet dat het gehele onderzoek irrelevant is geworden. Kortom, een haag van een bepaalde hoogte, volheid en samenstelling is reeds een bewezen methode in driftreductie.

Er ontbreekt echter een algemeen wetenschappelijk aanvaard model waarvan de Afdeling heeft bevestigd dat deze bruikbaar is voor spuitzoneringsonderzoek.[14] Er wordt door onder andere de Wageningen University op last van het Ministerie nieuw wetenschappelijk onderzoek uitgevoerd op het moment van het schrijven van dit rapport. Het is echter niet bekend wanneer hiervan resultaten verwacht kunnen worden.

8.3. Algemene eisen aan haagbeplanting

Bij het aanplanten van een haag is het belangrijk om een soort te kiezen die een gelijke en dichte bladerstructuur ontwikkelt. Een egale bladbedekking remt de luchtstroom optimaal af, waardoor

[11] https://iplo.nl/publish/pages/151722/6-informatieblad-windhaag-20220718.pdf
[12] Plant Research International, *Driftblootstelling van omstanders en omwonenden door boomgaard bespuitingen*, maart 2015
[13] ABRvS 30 maart 2016, ECLI:NL:RVS:2016:855, r.o. 7.4.
[14] ABRvS 19 oktober 2022, ECLI:NL:RVS:2022:3023, r.o. 25.

eventueel rondzwevende druppels zoveel mogelijk in de haag zelf blijven hangen. Als de haag te dicht wordt, neemt dit filtereffect juist af, omdat de lucht nauwelijks nog door de haag kan stromen.

Een windhaag is een aaneengesloten rij bomen, struiken of andere gewassen, die tijdens het spuiten met gewasbeschermingsmiddelen aanwezig is. Het vanggewas moet minstens even hoog zijn als de bovenste spuitdop van de spuit. Het moet op het moment dat de bespuiting plaatsvindt de juiste lengte hebben en in het blad staan. De windhaag is met uitzondering van de kopakker aaneengesloten. Hierdoor wordt de drift opgevangen en komt het middel niet in het oppervlaktewater terecht.

Bij het bepalen van de hoogte van de haag kan een overhoogte van ongeveer 1 meter worden aangehouden wanneer de spuitbeweging opwaarts of zijwaarts plaatsvindt. Bij uitsluitend neerwaarts spuiten volstaat een overhoogte van circa 50 centimeter. Als er buiten het volle bladseizoen nog groeiende gewassen aanwezig zijn, is het verstandig om een bladverliezende haag te vermijden, zodat het filtereffect het hele seizoen behouden blijft.

Verder kan de haag in voorkomende gevallen in een dubbele rij worden gezet. Door rekening te houden met bladstructuur, verdamping en haaghoogte kan een haag effectief bijdragen aan het beperken van drift en het beschermen van de omgeving tegen gewasbeschermingsmiddelen. Centraal staat daarmee de gedachte dat de configuratie van een haag of scherm in direct verband staat met de aan te wenden of in de praktijk aangewende spuittechniek en spuitrichting.

8.4. Vormgeving haag planlocatie Paradijsweg tussen 5 en 7

In de eerste plaats zou het mogelijk zijn om in overeenstemming met de grondeigenaren de mogelijkheden voor het toepassen van gewasbeschermingsmiddelen binnen de richtafstand van 50 meter tot de beoogde woning te beperken met planologische maatregelen. Hieraan kan een vaststellingsovereenkomst tussen betrokkenen ten grondslag liggen.

Paradijsweg 5

In de bestaande situatie is reeds een volgroeide beukenhaag aanwezig ter hoogte van de erfgrens van het planperceel met Paradijsweg 5. Op onderstaande foto is de haag te zien. De haag heeft een hoogte van 2 meter.

Een beukenhaag is naar aard van de beplanting niet jaarrond groenblijvend. Aangezien er geen actief gebruik van het perceel is voor vollegrondsteelt, is dit in de huidige vorm van grondgebruik geen risico voor het aanvaardbaar woon- en leefklimaat. Indien het gebruik wijzigt naar vollegrondsteelt, is het aan te raden deze haag te vervangen voor een groenblijvende haag.

Gelet op de omstandigheid dat rekening wordt gehouden met de planologische mogelijkheid van vollegrondsteelt zal sprake zijn van neerwaarts spuiten gedurende het gehele jaar, waardoor het meerwaarde heeft om bladhoudende (groenblijvende) afscherming toe te passen. Bij het huidige gebruik is daarvan geen sprake. Als toch sprake zou zijn van gewasbehandeling in het vroege voorjaar, zal ook het te behandelen gewas nog klein zijn en zal sprake zijn van dienovereenkomstig lage spuithoogten met minimaal risico op drift. Voor neerwaarts spuiten dient de hoogte van het windhaag in principe 50 centimeter hoger te zijn dan het behandelde gewas.

Omdat het nu niet gaat om een actieve toepassing van gewasbeschermingsmiddelen zou men een verplichting kunnen opnemen in het omgevingsplan waarbij wordt geborgd dat indien er bedrijfsmatig gewasbeschermingsmiddelen gebruikt gaan worden aan Paradijsweg 5, initiatiefnemer van de planlocatie een windhaag aan dient te planten. In de huidige situatie voldoet de bestaande beukenhaag.

Foto van de beukenhaag ter hoogte van Paradijsweg 5 gemaakt op 12 november 2025 (bron: initiatiefnemer)

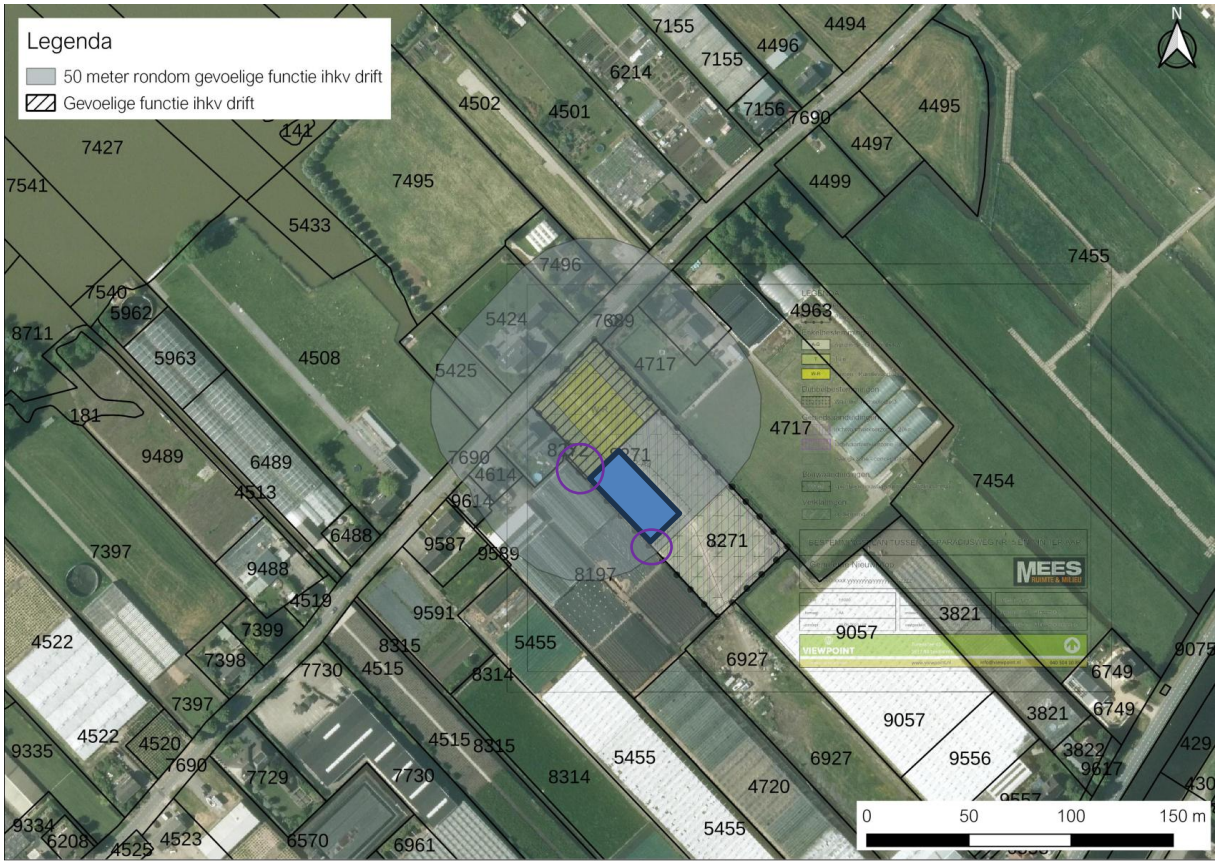
Paradijsweg 7

Tussen het planperceel en het perceel van Paradijsweg 7 is een rij solitaire bomen aanwezig. De beoogde woonfunctie van het planperceel grenst grotendeels aan de woonfunctie van Paradijsweg 7. Een gedeelte van de teeltgrond van Paradijsweg 7 valt echter binnen de straal van 50 meter gerekend vanaf de tuin van de beoogde woonfunctie op de planlocatie.

Foto van de perceelscheiding ter hoogte van Paradijsweg 7 gemaakt op 12 november 2025 (bron: initiatiefnemer)

Een groot gedeelte van de grond van het planperceel die grens aan het teeltoppervlak van Paradijsweg 7 ligt naast de beoogde werktuigenberging/opslagloods op het agrarisch bestemde perceel. Dit betekent dat een gesloten wand tussen de percelen aanwezig zal zijn. De ‘open ruimte’ , dat wil zeggen het gedeelte waartussen teeltgrond en planperceel geen constructie aanwezig is, is slechts 10 meter. Tevens zijn dit twee agrarisch bestemde percelen naast elkaar.

Afbeelding: beoogde functieverdeling met 50 meter-zone (in blauw de loods, ter plaats van de paarse cirkels de plaatsen waar een windhaag geplant dient te worden) (bron: Mees Ruimte & Milieu, bewerking DLV Advies)

De beoogde bouwhoogte van de loods is maximaal 10 meter. Daarmee is, ook rekening houdend met opstuwing van lucht door de sloten wand dan de schuur een voldoende hoge emissiewering aanwezig. Deze opslagloods verkleint het risico van het neerdalen van drift op de nieuwe woonfunctie. Daarnaast voorkomt de loods, die enkel op het toegekende bouwvlak gerealiseerd mag worden, dat de gevoelige functie en de teeltgrond in de toekomst een kleinere afstand krijgen.

Op het overige deel zal een windhaag aangeplant kunnen worden. Die maakt onderdeel uit van de landschappelijke inpassing aan de noord- en zuidzijde van de beoogde loods (paars op de voorgaande afbeelding). Indien gewenst zou de windhaag ook over de volledige lengte langs de loods kunnen worden aangeplant.

Gelet op de omstandigheid dat rekening wordt gehouden met vollegrondsteelt zal sprake zijn van neerwaarts spuiten en van spuiten gedurende het gehele jaar, waardoor het meerwaarde heeft om bladhoudende (groenblijvende) afscherming toe te passen. Als sprake is van gewasbehandeling in het vroege voorjaar, zal ook het te behandelen gewas nog klein zijn en zal sprake zijn van dienovereenkomstig lage spuithoogten met minimaal risico op drift. Voor neerwaarts spuiten dient de

hoogte van het vanggewas in principe 50 centimeter hoger te zijn dan het behandelde gewas. Uitgaande van vollegrondsteelt als representatieve teelt en de aanwezigheid van de rolkas zal een vanggewas een hoogte van 1 tot 1,5 meter moeten verkrijgen.

De aanleg en instandhouding van deze maatregel dient dan planologisch geborgd te worden in de voorliggende omgevingsplanwijziging.

9. Conclusie

De jurisprudentie rondom dit onderwerp van de afgelopen jaren heeft aangetoond dat er bij het beoordelen van de te hanteren afstanden, ook aandacht moet zijn voor de reeële en representatieve invulling van de maximale planologische situatie.[15] Daarbij gaat het om een toets naar aannemelijkheid.[16]

Het is nodig om de belangen van de agrarisch ondernemer te borgen vanwege de toekomstige beleidsonzekerheid en tegelijkertijd een voldoende beschermingsniveau te bieden om het aanvaardbaar woon- en leefklimaat te kunnen borgen.

In het voorliggende initiatief wordt er op verschillende wijze invulling gegeven aan de bescherming van deze belangen. Enerzijds het borgen van de richtafstand voor de beoogde woning op 50 meter ten aanzien van Paradijsweg 5 en anderzijds het aanbrengen van bestaande driftreducerende maatregelen ten aanzien van Paradijsweg 7. Bij het zoeken naar pragmatische maar deugdelijke werkzijze in het omgaan met de mogelijke gezondheidsrisico's, is gekozen voor een weg die hoofdzakelijk leidt tot de noodzaak van planologische borging van een aantal maatregelen. Dat is met bestaande instrumenten zoals het omgevingsplan, goed te doen. Het gaat binnen ETFAL om de balans tussen de verschillende functies. Voor een gezond en (economisch) vitaal buitengebied is die balans cruciaal. Met de voorgestelde maatregelen in hoofdstuk 8 is initiatiefnemer in staat die balans op te maken.

De concrete te nemen maatregelen zijn dan ook:

- Een wintergroene windhaag tussen de delen van het planperceel die grenzen aan Paradijsweg 7 aan de noord- en zuidzijde van de beoogde agrarische loods. Deze kan, indien landschappelijk gewenst, worden doorgetrokken achter de beoogde schuur. Dit biedt extra bescherming, omdat een bladdichte haag meer druppel/nevel afvangt en vasthoudt, dan een gesloten oppervlakte zoals een gesloten wand van een bouwwerk. De aanleg en instandhouding dient te worden geborgd binnen de regels van het omgevingsplan.
- De bestaande haag aan de grens met Paradijsweg 5 voldoet voor de huidige situatie. Gezien het ontbreken van actieve teelt, kan worden volstaan voorwaardelijke verplichting tot het aanleggen van een windhaag indien het gebruik van de Paradijsweg 5 wijzigt naar vollegrondsteelt waarbij bedrijfsmatig gewasbeschermingsmiddelen worden toegepast.
- Vastleggen van een gebruiksbeperking op de grond van initiatiefnemer binnen 50 meter tot aan de 'specifieke aanduiding: gebruik van gewasbeschermingsmiddelen uitgesloten' in de planregels van het omgevingsplan.

[15] ABRvS 27 maart 2024, ECLI:NL:RVS:2024:1263.
[16] ABRvS 6 november 2024, ECLI:NL:RVS:2024:4506

Bijlagen

Bijlage 1. Situatietekening op schaal